

L a n d s k a p s n ä m n d e n s framställning

N:o 7/1932. till landstinget med förslag till användning av vederlagsmedlen för 1932.

Den lag, varigenom det årliga vederlaget för halva grundskatten tillerkändes landskapet, trädde som bekant i kraft vid utgången av år 1929 och utföll vederlaget första gången i början av år 1930. Denna sista omständighet föranledde, att ett annat budgeteringsförfarande än det normala kom till användning vid fördelningen. När landskapsnämnden till höstsessionen samma år lagenligt uppgjorde och inlämnade ett särskilt förslag till stat för detta anslag under 1931 framställdes av landstinget sådan anmärkning mot dess förfarande, att nämnden fann skäl föreligga att i framställning till vårsessionen 1931 ej mindre klarlägga ärendets rätta natur än även föreslå vidtagande av åtgärd för sådan ändring av § 27 i lagen angående ordnandet av landskapets förvaltning, att budgeteringen av vederlaget i enlighet med landstingets önskan bleve med landskapslagens anvisningar överensstämmande. I stället för att ändra nämnda paragraf beslöt landstinget emellertid att återföra behandlingen av frågan om vederlagets budgetering till den i lagen förutsatta ordningen genom att under detta år fördela vederlaget för två år sålunda, att 1932 års vederlag utnyttjas vid vårsessionen och 1933 års under höstsessionen innevarande år, efter det landskapsnämnden i vanlig ordning inkommit med förslag härtill. Eftersom något laga hinder icke gärna kan anses föreligga för landskapsnämnden att till pågående landstingssession inkomma med sådan framställning om dispositionen av vederlagsmedlen, var-

till landstinget medelst ovanberörda beslut lämnat vägen öppen, får landskapsnämnden i sådant avseende värdsamt framhålla följande:

Vid uppgörandet av fördelningsförslaget har landskapsnämnden utgått ifrån att anslag från dess sida borde föreslås i huvudsak endast för sådana rent kulturella eller landskapets allmänna väl främjande ändamål, som årligen, åtminstone under de närmaste åren, borde få påräkna ekonomiskt stöd av dessa medel och för vilkas tillgodoseende petitionsvägen kan anses mindre lämplig.

Enligt den s.k. garantilagens 5 § har landskapet framom andra rätt till lösning av sådan jord, som genom köp övergått till person, som icke har laga bo och hemvist inom Åland. Visserligen har den i nämnda paragraf åsyftade lagen med anvisningar om lösningsrättens utövande ännu icke kommit till stånd, men, även om så vore fallet, skulle lösningsrätten icke kunna av landskapet utnyttjas, emedan nödiga anslag därtill saknas och åtgärder av detta slag helst böra genomföras med medel, som icke kunna föranleda extra beskattning.

Det synes därför landskapsnämnden vara icke blott önskvärt utan även nödvändigt att ur ifrågavarande medel bildas en fond, som kan tagas i anspråk för här åsyftade ändamål, eventuellt annat nödigt syfte, varom ju landstinget för varje fall äger besluta. Sådant är så mycket mer önskligt, som avsevärda belopp kunna bli för dylika ändamål erforderliga och det ur flera synpunkter måste anses vara mindre lämpligt att t. ex. något år använda hela vederlaget härtill. Avsättes emellertid under några år framåt ett visst belopp till en bestående fond för detta eller

liknande ändamål har landskapet ett kapital att gripa till, när dess väl och bästa sådant fordra. Besparingarna kunna givetvis även senare, om sådant befinnes lämpligt, disponeras för kulturella eller andra landskapets väl främjande ändamål. Till grundplåt i en sådan fond föreslås 50.000 mark av innevarande års vederlag.

Då förslaget om inrättandet av en bygdegård småningom tagit fastare form och dess förverkligande, även om en del behövliga byggnader erhållas gratis, kommer att kräva avsevärda belopp, har anslaget till bygdegården, för att någonting därmed måtte kunna uträttas, föreslagits upptaget med samma belopp som senaste år eller 10.000 mark.

Styrelsen för föreningen Folkhälsan på Åland har hos landskapsnämnden anhållit, att för densamma måtte i vederlagsbudgeten upptagas ett 12.000 marks anslag, men har landskapsnämnden, med tanke på den mängd petitioner om understöd ur vederlaget, vilka varje år bruka inkomma och därav härflytande nödvändighet att i viss mån minska de olika beloppen, ansett sig böra i sitt förslag upptaga endast 10.000 mark.

I landskapets ordinarie budget för 1932 har anslag till avlönande av landskapsarkeolog och arkivarie under senare delen av 1932 upptagits, och skulle en av den blivande arkeologens och museiföreståndarens första uppgifter bli att ordna och igångsätta insamlingen av museiföremål. Möjligheten att göra detta är i hög grad beroende av huruvida nödiga medel finnas till förfogande eller icke. För att de första mest trängande behoven måtte kunna tillgodoses, har anslaget till museet föreslagits höjt till 15.000 mark.

För att påskynda utgivningen av arbetet om ålänningarnas kamp för sin självbestämmanderätt föreslås anslaget till fonden härför ökat till 5.000 mark.

I den händelse, att beslut i positiv riktning fattas av landstinget med anledning av landskapsnämndens till landstinget överlämnade framställning om stiftande av särskilda utmärkelsetecken och medaljer, borde härför reserveras exempelvis 8.000 mark.

För tillgodoseende av eventuellt under året uppkommet behov av kulturell eller allmännyttig art, vartill ordinarie medel icke kunna användas, borde ett mindre belopp, exempelvis 2.000 mark, ställas till landskapsnämndens disposition.

Då det icke är nödvändigt att hela vederlaget alla år utgives, ej heller att landskapsnämndens förslag till dess användning omfattar hela beloppet, har detaljförslag för den övriga delens av anslaget för 1932 användning icke utarbetats utan endast för utjämning upptagits under beteckningen: Till Landstingets disposition för närmare fördelning.

I anslutning till vad ovan framhållits får landskapsnämnden härmed vördsamt till landstingets behandling överlämna nedan upptagna förslag till budget för vederlagsmedlen under 1932.

A. I n k o m s t e r:

Mom. 1.	Vederlag för 1932		150.000:-
"	2.	Upplupna räntor 1930	8.617:75
"	"	1931	7.031:60
			<u>15.649:35</u>
		F m k.	165.649:35

